

GLOSSARY
of the European Convention
on Human Rights

AVROPA
İnsan Hüquqları
Konvensiyasına dair sözlük

English-Azerbaijani
İngiliscə-Azərbaycanca

Azerbaijani-English
Azərbaycanca-İngiliscə

All requests concerning the reproduction
or translation of all or part of this document should
be addressed to the Directorate of Communication
(F-67075 Strasbourg Cedex or publishing@coe.int).
All other correspondence concerning this document
should be addressed to the Secretariat of the
Directorate General Human Rights and Rule of Law.

Cover and layout: Document and Publications
Production Department (SPDP), Council of Europe

© Council of Europe, October 2015
Printed at the Council of Europe

English-Azerbaijani

A

abduction	qaçırma, oğurlama
absence of a public hearing	açıq məhkəmə baxışının (açıq ədalət mühakiməsinin) olmaması
absence of right to compensation	kompensasiya hüququnun olmaması
absentia [in]	tərəf(lər)in iştirakı olmadan (in absentia)
absolutely necessary	tamamilə zəruri
absolute rights	mütləq (şərtsiz) hüquqlar
abuse of the right of petition	vəsətət vermək/şikayət etmək hüququndan sui-istifadə etmək
access to court	məhkəməyə çıxış imkanı
access to information	informasiyaya çıxış imkanı / informasiyadan istifadə imkanı / informasiya əldə etmək imkanı
access to relevant files	müvafiq sənədləri əldə etmək imkanı
accessibility	mümkünlük / əlçatanlıq
acquittal at first instance	birinci instansiyada bəraət
action for damages	zərərin ödənilməsinə dair iddia
actio popularis	<i>actio popularis</i>
adequate facilities	adekvat / kifayət qədər imkanlar
adequate time	adekvat / kifayət qədər vaxt
adjourn the case	işin təxirə salınması
administrative detention	inzibati həbs
administrative practice	inzibati təcrübə
administrative proceedings	inzibati iş üzrə icraat / inzibati məhkəmə prosesi
admissibility criteria	qəbulənilənlik meyarları
admissible/illegality/decision	qəbul edilən/ qəbul edilənlik haqqında qərar
admit (evidence)	(sübutları) qəbul etmək
adoption of a judgment	məhkəmə qərarının çıxarılması
adversarial trial/adversarial hearing	çəkişməli məhkəmə prosesi/baxışı (tərəflərin çəkişməsi əsasında keçirilən mühakimə icraatı)
after conviction	məhkum olunmadan sonra
age of criminal responsibility	cinayət məsuliyyəti yaşı, yetkinlik yaşı
aim	məqsəd
alienate	uzaqlaşdırmaq
allegation	iddia, bəyanat

allowance	güzəşt, razılıq müavinat
alternative civil service	alternativ dövlət xidməti
appeal on a point of law	hüquq məsələləri üzrə şikayət (kassasiya şikayəti)
appellant	apellyasiya şikayəti verən şəxs
applicability	tətbiq olunma, tətbiq edilə bilmə
applicable provisions	tətbiq olunan müddəalar / müvafiq müddəalar
application for release from detention	həbsdən azad olma haqqında vəsatət
apprehension	tutulma
arbitrariness	əsassızlıq
arbitrary action	əsassız (qanuna əsaslanmayan) hərəkət
arbitrary arrest/detention	əsassız həbs/tutulma
arbitrary deprivation of liberty	əsassız olaraq azadlıqdan məhrum etmə
arguable claim	müdafiyə oluna bilən (mübahisə yaradan) iddia
arrest	həbs
arrest warrant	həbs orderi (tutulma haqqında qərar)
assault	hücum, basqın
asylum seeker	sığınacaq axtaran
award compensation/damages	kompensasiyanın/zərərin ödənilməsi haqqında qərar qəbul etmək

B

bailiff	məhkəmə icraçısı
bankruptcy	müflislik
biased	tərəfkeş, ədalətsiz, bitərəf olmayan
bill of indictment	ittihamnamə
binding judgment	məcburi qərar (qüvvəyə minmiş qərar)
bringing before competent authority	səlahiyyətli orqanın yanına gətirilmə
bringing before competent legal authority	səlahiyyətli hüquqi orqanın yanına gətirilmə
brought promptly before judge or other officer authorised by law to exercise judicial power	dərhal hakimin və ya qanunla məhkəmə hakimiyyətini həyata keçirmək səlahiyyəti verilmiş digər vəzifəli şəxsin yanına gətirilmək

C

<p>capital punishment case-law (=jurisprudence) cassation appeal causal link change religion or belief charged with criminal offence charges child born out of wedlock circumstances of the case civil proceedings civil rights and obligations civilian substitute service civil service claim coercion (administrative) collective complaint collective exercise of freedom of expression collective punishment common ground comparable situation compatibility with the Convention compensation competent court competent legal authority complaint compulsory compulsory labour concurring opinion conditional release</p> <p>conditions of detention confidentiality conscientious objection conscientious objector constitutional proceedings constitutionality continued detention continuing situation</p>	<p>ölüm cəzası presedent hüququ kassasiya şikayəti səbəbli bağlılıq din və ya etiqadın dəyişdirilməsi cinayət törətməkdə ittiham olunmaq irəli sürülmüş ittihamlar nighadankənar doğulmuş uşaq işin halları mülki məhkəmə icraatı / mülki proses mülki hüquq və öhdəliklər mülki əvəzətmə xidməti dövlət xidməti tələb inzibati məcburetmə kollektiv şikayət söz azadlığının kollektiv şəkildə həyata keçirilməsi collective punishment – kollektiv cəza ümumi səbəb müqayisə edilə bilən vəziyyət Konvensiya ilə uyğunluq kompensasiya səlahiyyətli məhkəmə səlahiyyətli hüquqi orqan şikayət məcburi, icbari icbari əmək razılıq xarakterli rəy rti məhkum etmə / şərti cəza (şərtlə azadlığa buraxılma) həbsdə saxlanma şəraiti məxfilik vicdanlı etiraz vicdanlı etirazçı konstitusyon məhkəmə icraatı/prosesi Konstitusiyaya uyğunluq davam edən tutulma/həbs davam edən vəziyyət</p>
--	--

control of use of property	əmlakdan istifadəyə nəzarət
conviction	məhkum etmə
costs and expenses	məhkəmə xərcləri
Court holds ...	Məhkəmə qərara aldı/qənaətə gəldi ...
court of appeal	apellyasiya məhkəməsi
criminal charge	cinayət təqsirləndirməsi/ittihamı
criminal offence	cinayət / cinayət hüququnun pozuntusu
criminal proceedings	cinayət mühakiməsi icraatı / cinayət prosesi
custody of children	uşaq üzərində qəyyumluq/himayəçilik
custody record	tutulan/həbsə alınan şəxslərin qeydiyyatı haqqında sənəd
custody suite	tutulma yeri

D

date of lodging of a complaint	şikayətin təqdim olunması tarixi
death penalty	ölüm cəzası
default interest	penya, cərimə faizi
defamation	böhtan, iftira
defence from unlawful violence	qeyri-qanuni zorakılıqdan müdafiə
defence through legal assistance	hüquqi yardım vasitəsilə müdafiə
defend in person	şəxsən müdafiə etmək
degrading punishment	ləyaqəti alçadan cəza
degrading treatment	ləyaqəti alçaldan rəftar
delays in payment of compensation for expropriation	ekspropriasiya üçün kompensasiyanın ödənilməsinin gecikdirilməsi
delays in the proceedings	məhkəmə icraatının gecikdirilməsi
deliver a judgment	məhkəmə qərarının çıxarılması
democratic society	demokratik cəmiyyət
demonstration	nümayiş
denial of access to lawyer	vəkil tərəfindən təmsil olunmaq hüququndan məhrum edilmə
deprivation of liberty	azadlıqdan məhrum etmə
deprivation of possession	əmlakdan məhrum etmə
deprivation of property	mülkiyyətdən məhrum etmə
derogable rights and freedoms	məhdudlaşdırıla bilən hüquq və azadlıqlar
derogation	məhdudlaşdırma, (öhdəliklərdən) geri çəkilmə
derogation in time of war or other public emergency	müharibə və ya digər fəvqəladə hallar zamanı (öhdəliklərdən) geri çəkilmə

destruction of possessions and home detention on remand	əmlak və evin dağıdılması detention on remand – həbs qətimkan tədbiri
determination	müəyyən etmə
diplomatic assurances	diplomatik təminatlar
directly imputable to the local authorities	birbaşa yerli hakimiyyətin məsuliyyəti altına düşən
disability pension	fəaliyyət qabiliyyətinin olmaması/ itirilməsi ilə bağlı maddi təminat
(enforced) disappearance	(enforced) disappearance – (məcburi) yox olma/itkin düşmə
disclosure of identity	şəxsiyyətin aşkar edilməsi
discrimination	ayrıseçkilik
dismissal	rədd etmə / işdən çıxarılma
dismissal from civil service	dövlət işindən çıxarılma/
dismissal of appeal on points of law	hüquq məsələləri üzrə şikayətin rədd edilməsi
dispute	mübahisə
dissemination	yayım
dissenting opinion	(çoxluğun qərarından) ayrılan rəy
dissolution (of an association, political party, etc.)	(assosiasiyanın, siyasi partiyanın və s.) ləğv edilməsi
documentary evidence	sənədləşdirilmiş sübut
domestic legislation	yerli qanunvericilik
double jeopardy	eyni əmələ görə təkrar mühakimə etmə
duties and responsibilities	vəzifə və öhdəliklər
duty solicitor	təyin olunmuş vəkil

E

educational supervision	təhsil nəzarəti
effect lawful arrest	qanuna uyğun olaraq həbs etmə
effective access to a court	məhkəməyə səmərəli qaydada çıxış
effective domestic remedy	səmərəli ölkədaxili hüquq müdafiə vasitəsi
effective remedy	səmərəli vasitə
effectiveness of investigation into ...	(qətl ilə bağlı) istintaqın effektivliyi
enforceable judicial decision	qüvvəyə minmiş məhkəmə qərarı
enforcement proceedings	məhkəmə qərarının icrası prosesi
elections by secret ballot	gizli səvermə yolu ilə keçirilən seçkilər
equality before the law	qanun qarşısında bərabərlik
equality of arms	silahların bərabərliyi
equitable basis	ədalətli əsas

established by law	qanunda nəzərdə tutulan
examination of circumstances	işin hallarının araşdırılması
examination of witnesses	şahidlərin dindirilməsi
examine the second set of proceedings	ikinci məhkəmə prosesinin tədqiqi / baxılması
excessive length of proceedings	məhkəmə icraatının həddən artıq uzun sürməsi
exclusion of press	mətbuatın xaric olunması
exclusion of public	ictimaiyyətin xaric olunması
execution	icra etmə
exercise the jurisdiction	səlahiyyətin həyata keçirilməsi / yurisdiksiyanın həyata keçirilməsi
exemption from exhaustion of domestic remedies	ölkədaxili hüquq müdafiə vasitələrinin tükəndirməsindən azad olmaq
exhaust domestic remedies	ölkədaxili hüquq müdafiə vasitələrini tükəndirmək
exhaustion of domestic remedies	exhaustion of domestic remedies – ölkədaxili hüquq müdafiə vasitələrinin tükənməsi
expel	qovmaq, çıxartmaq, sürgün etmək
expiry of time-limit	müddətin başa çatması
expropriation	ekspropriasiya, mülkiyyətdən məhrum etmə
expulsion	qovulma, çıxarma, sürgün etmə
extend the detention on remand	həbs qətimkan tədbiri müddətinin uzadılması
extent strictly required by situation	vəziyyətə uyğun olaraq tələb olunan ölçü
extensive	geniş
extradition	ekstradisiya
extraterritorial jurisdiction	eksterritorial yurisdiksiya

F

fair hearing	ədalətli məhkəmə araşdırması
fairness of proceedings	məhkəmə araşdırmasının ədalətliliyi
family life	ailə həyatı
feeling of fear, anguish and inferiority	qorxu, əzab və alçalma hissi
final domestic decision	yekun ölkədaxili qərar
forced evacuation	məcburi evakuasiya
forced labour	məcburi əmək
forensic expert	məhkəmə eksperti
form/join trade unions	həmkarlar ittifaqını yaratmaq/qoşulmaq

foreseeability
found a family
free assistance of an interpreter
free elections
free legal assistance
freedom of association
freedom of conscience
freedom of correspondence
freedom of expression
freedom of movement
freedom of opinion
freedom of peaceful assembly
freedom of religion
freedom of the press
freedom of thought
freedom to choose a place of residence
freedom to impart ideas
freedom to impart information
freedom to manifest religion
freedom to receive ideas
freedom to receive information
friendly settlement
fundamental freedoms
fundamental values of a democratic society

qabaqcadan bilinmə
ailə qurmaq
pulsuz tərcüməçi yardımı
azad seçkilər
pulsuz hüquqi yardım
birləşmək azadlığı
vicdan azadlığı
yazışma azadlığı
söz azadlığı
hərəkət azadlığı
fikir azadlığı
dinc toplaşma azadlığı
din azadlığı
mətbuat azadlığı
düşüncə azadlığı
yaşayış yeri seçmək azadlığı
fikir söyləmək azadlığı
məlumat yaymaq azadlığı
dini etiqad azadlığı
ideyalar əldə etmək azadlığı
məlumat əldə etmək azadlığı
dostcasına həll
əsas azadlıqlar
demokratik cəmiyyətin əsas dəyərləri

G

general interest
general principles of international law
general principles of law recognised by civilised nations
grant applicant's claim
grant legal aid

gross violations
group of individuals
guarantees to appear for trial

ümumi maraq
beynəlxalq hüququn əsas prinsipləri
sivil dövlətlər tərəfindən tanınan ümumi hüquq prinsipləri
şikayətçinin tələbinin təmin olunması
grant legal aid – hüquqi yardımın verilməsi
kobud pozuntular
fiziki şəxslər qrupu
məhkəmə prosesində iştirak etmək / gəlmək üçün təminatlar

H

harassment	təqib olunma
has not sufficient means	lazımı vasitəsi olmadan
heavier penalty	daha ağır cəza
hinder the exercise of the right of petition	ərizə vermək hüququnun yerinə yetirilməsinə mane olmaq
holding facility	tutulma/saxlanma məntəqəsi
home	ev
humiliating punishment	alçaldıcı cəza

I

ill-treatment of detainees/in custody	həbsdə saxlanılanlara qarşı zorakılıq
illegal detention	qeyri-qanuni həbs
impartial tribunal	qərəzsiz məhkəmə
impartiality of a judge	hakimin qərəzsizliyi
imposition of fine	cərimənin təyin edilməsi
imprisonment	həbs
impunity	cəzasızlıq, cəzasız qalma
imputability	aid edilə bilmə / məsuliyyət daşıya bilmə
in accordance with law	qanuna uyğun olaraq
in force	qüvvədə olmaq
in the capacity of	səlahiyyətində olmaq
inability to secure compliance with the judgment	məhkəmə qərarına riayət edilməsini təmin edə bilməmək
inadmissibility	qəbul edilməzlik
inapplicability	uyğunsuzluq (tətbiq olunmamazlıq)
incitement to hatred and hostility	nifrət və düşmənçiliyə təhrikçilik
indemnification	kompensasiya
independent tribunal	müstəqil məhkəmə
individual	fiziki şəxs
individual application/petition	fiziki şəxs tərəfindən təqdim olunmuş ərizə / fərdi şikayət
ineffectiveness of remedies	hüquq müdafiə vasitələrinin səmərəsizliyi
information in detail	ətraflı məlumat
information in language understood	başə düşülən dildə olan məlumat
information on charge	ittiham haqqında məlumat
information on nature and cause of accusation	ittihamın mahiyyəti və səbəbi haqqında məlumat
information on reasons for arrest	həbsin səbəbləri haqqında məlumat

inhuman punishment
inhuman treatment
inter-State case
interests of justice
interests of members
interests of society as a whole
interference
interim measure
interrogation
intimidation

inhuman punishment – qeyri-insani cəza
qeyri-insani rəftar
dövlətlərarası məhkəmə işi
ədalət maraqları
üzlərin maraqları
bütövlükdə cəmiyyətin maraqları
müdaxilə
müvəqqəti tədbir
dindirmə, sorğu-sual
hədə-qorxu

J

join trade unions
joint opinion
judge or other officer exercising judicial power
judgments are essentially declaratory in nature
judicial officer
judicial review
jurisprudence
just satisfaction
justified by the public interest in a democratic society
justify the interference
juvenile delinquency

həmkarlar ittifaqlarına qoşulmaq
birgə rəy
hakim və ya məhkəmə hakimiyyətini həyata keçirən digər vəzifəli şəxs
məhkəmə qərarları mahiyyətə bəyanedici xarakter daşıyırlar
məhkəmə işçisi
judicial review – məhkəmə baxışı
hüquqşünaslıq / məhkəmə praktikası
əvəzin ədalətli ödənilməsi
demokratik cəmiyyətdə ictimai maraq tərəfindən əsaslandırılan
müdaxiləni əsaslandırmaq
yetkinlik yaşına çatmayanlar arasında cinayətkarlıq

L

lack of a public hearing
lack of effective access to a tribunal
lack of effective remedy/investigation/
oral hearing
lack of promptness of information
language which an accused understands
lawful arrest or detention
lawful order of a court
lawful restrictions

açıq məhkəmə araşdırmasının olmaması
məhkəməyə effektiv çıxışın olmaması
səmərəli vasitənin/istintaqın/şifahi dinləmənin olmaması
məlumatlandırma tezliyinin olmaması
təqsirləndirilən şəxsin başa düşdüyü dil qanuna uyğun həbs və ya tutulma məhkəmənin qanuni qərarı
qanuni məhdudiyətlər

lawfulness of proceedings	məhkəmə prosesinin qanunauyğunluğu
lawyer	hüquqşünas
legal aid or assistance	hüquqi yardım
legal obligation	hüquqi öhdəlik
legality of detention	həbsin/tutulmanın qanuna uyğunluğu
legitimate aim	legitim məqsəd
legitimate purpose	legitim məqsəd/məram
length of civil/criminal proceedings	mülki/cinayət icraatının/prosesinin uzunluğu
length of detention on remand	həbsdə saxlanmanın uzunluğu
length of pre-trial detention	mühakimədən əvvəl həbsdə saxlanmanın (həbs qətimkan tədbirinin) müddəti/uzunluğu
level of jurisdiction	yurisdiksiya səviyyəsi/dərəcəsi
liability	məsuliyyət/öhdəlik
liable under the Convention	Konvensiya üzrə məsuliyyət daşıyan/öhdəlik altında olan
liberty of movement	hərəkət azadlığı
liberty of person	şəxsiyyət azadlığı
licensing of broadcasting, television and cinema enterprises	yayım, televiziya və kino müəssisələrinin lisenziyalaşdırılması
life	həyat
life of the community	life of the community – ictimai həyat
life of the nation	xalq həyatı
life sentence	ömürlük həbs cəzası
limitation on use of restrictions on rights	hüquqlarla bağlı məhdudiyyətlərdən istifadənin həddi
limitations to protect democratic society	demokratik cəmiyyətin qorunması məqsədilə qoyulan məhdudiyyətlər
limitations to protect the rights of others	digərlərinin hüquqlarının qorunması məqsədilə qoyulan məhdudiyyətlər
limited jurisdiction	məhdud yurisdiksiya
living instrument	daimi yeniləşən hüquq vasitəsi (<i>Avropa Konvensiyası ilə bağlı işlənilir</i>)
local needs and conditions	yerli ehtiyaclar və şərait
lodge an application	şikayət vermək
loss of property	mülkiyyətin itirilməsi

M

make financial award	əvəzin ödənilməsi haqqında qərar çıxarmaq
maintaining the authority and impartiality of the judiciary	məhkəmənin/məhkəmələrin nüfuz və qərəzsizliyini təmin etmək/saxlamaq
manifestly ill-founded	açıqcasına əsassız
manifest religion or belief	manifest religion or belief –din və ya etiqadı nümayiş etmək
margin of appreciation	təqdir səlahiyyəti
material damage	maddi zərər
measures similar to expropriation	ekspropriasiyaya bənzər tədbirlər
media	kütləvi informasiya vasitələri
members of a minority group	azlıq qrupunun üzvləri
members of administration	idarəetmə orqanının üzvləri
members of armed forces	silahlı qüvvələrin üzvləri
members of police	polis əməkdaşları
memorial	abidə / vəsatət
mental anguish/suffering	suffering - əqli əzab
merits of individual application/inter-state application	fiziki şəxs tərəfindən verilmiş ərizənin/dövlətlərarası ərizənin mahiyyəti
merits of the complaint	şikayətin mahiyyəti
military service	hərbi xidmət
minimum degree of protection to which citizens are entitled under the rule of law in a democratic society	demokratik cəmiyyətdə qanun aliliyi tələblərinə uyğun olaraq vətəndaşların malik olduqları hüquq və azadlıqlarının müdafiəsinin minimum dərəcəsi
minimum level of severity	qəddarlığın minimum dərəcəsi
minority	minority - azlıq
minors	yetkinlik yaşına çatmayanlar
moderate physical punishment	mülayim/orta-dərəcəli fiziki cəza
monitoring of prisoners' correspondence/telecommunications/telephones	məhbusların yazışmalarının, əlaqələrinin və telefonlarının yoxlanması/nəzarət altında olması
moral damage	mənəvi zərər
morals	əxlaq

N

narrow interpretation	dar/məhdud şərh
national authority	milli hakimiyyət / milli hakimiyyət orqanı
national court	milli məhkəmə
national law	milli hüquq/qanunvericilik
national minority	milli azlıq
national origin	milli mənşə
national security	milli təhlükəsizlik
nationalisation	milliləşdirmə
nature of punishment	cəzanın təbiəti
nature of interference	müdaxilə etmənin təbiəti
ne bis in idem/non bis in idem	ne bis in idem/ non bis in idem principle
<!*>principle	
necessary in a democratic society	demokratik cəmiyyətdə zəruri sayılan
negative obligation	mənfi öhdəlik
negotiations	danışıqlar
non-derogable rights and freedoms	məhdudlaşdırıla bilməyən hüquq və azadlıqlar
non-enforcement	qərarların) yerinə yetirilməməsi
non-exhaustion	(hüquq müdafiə vasitələrinin) tükənməməsi
non-exhaustion of domestic remedies	ölkədaxili hüquq müdafiə vasitələrinin tükənməməsi
non-governmental organisation	qeyri-hökumət təşkilatı
non-official summary	qeyri-rəsmi xülasə
non-pecuniary damage	qeyri-maddi zərər
normal civic obligations	adi vətəndaş vəzifələri
notification	xəbərdarlıq/bildiriş/məlumatlandırma
notification of a derogation	öhdəliklərdən geri çəkilmə haqqında məlumatlandırma/bildiriş
null and void	qanuni qüvvəni itirmiş
nulla poena sine lege	<i>nulla poena sine lege</i>
nullum crimen sine lege	<i>nullum crimen sine lege</i>

O

objective and reasonable justification	obyektiv və ağılabatan əsaslandırma
obligation of performing military service	hərbi xidməti yerinə yetirmək vəzifəsi
obligation prescribed by law	qanun tərəfindən müəyyən edilən vəzifə
observance	əməl etmə
obtain attendance of witnesses	şahidlərin iştirakına nail olmaq

of his own choosing
officer authorised by law to exercise
judicial power

Ombudsman

oral hearing

oral submission

order release

ordinary courts

other status

outstanding interest

onun şəxsən və ya özünün seçdiyi
qanunla məhkəmə hakimiyyətini həyata
keçirmək səlahiyyəti verilmiş vəzifəli
şəxs

İnsan hüquqları üzrə müvəkkil /
ombudsman

şifahi dinləmə

şifahi ifadə

azad etmə əmri

adi məhkəmələr

digər status

ödənilməmiş faizlər

P

parental authority

parents' religious and philosophical
convictions

particular circumstances of the case

particular level of severity

peaceful assembly

peaceful enjoyment of possessions

pecuniary damage

penalty

periodic review of the continuing
lawfulness of detention

permit for a demonstration

persons of unsound mind

physical integrity

physical liberty and security

physical punishment

physical suffering

plea of inadmissibility

plot of land

pluralism in education

police surgeon

political activity

political asylum

political or other opinion

political party

political rights

valideynlik hüququ

valideynlərin dini və fəlsəfi inanmaları

işin xüsusi halları

qəddarlığın xüsusi səviyyəsi

dinc toplaşma

əmlakdan dinc qaydada istifadə

maddi zərər

cəza, cərimə

tutulmanın/həbsin davamlı olaraq

qanuna uyğunluğunun vaxtaşırı/dövri
surətdə yoxlanılması

nümayiş etməyə icazə

ruhi xəstələr

fiziki toxunulmazlıq

fiziki azadlıq və toxunulmazlıq

fiziki cəza

fiziki əzab

qəbuledilməzlik haqqında vəsatət

torpaq sahəsi

təhsildə plüralizm

polis cərrahı

siyasi fəaliyyət

siyasi sığınacaq

siyasi və ya başqa fikir

siyasi partiya

siyasi hüquqlar

positive obligations	müsbət vəzifələr / öhdəliklər
possessions	əmlak
power of attorney	vəkalətnamə
power to overturn decision of the court	məhkəmənin qərarını ləğv etmək səlahiyyəti
practical and effective protection	praktiki və effektiv müdafiə
pre-trial detention	məhkəmədən əvvəl saxlanma/həbs (i. e. həbs qətimkan tədbiri)
preliminary objection/investigation	ilkin etiraz/istintaq
preparation of defence	müdafiənin hazırlanması
prescribed by law	hüquq tərəfindən müəyyən edilən
present-day conditions	hazırkı şərait
presidential pardon	prezidentin əfvi
press	mətbuat
pressing social need	təxirəsalınmaz sosial ehtiyac
presumed paternity	güman edilən atalıq
presumption of innocence	təqsirsizlik prezumpsiyası
prevent disorder	asayişin pozulmasının qarşısının alınması
prevent escape	qaçışın qarşısının alınması
prevent unauthorised entry into country	ölkəyə qeyri-qanuni girişin qarşısının alınması
prevention of crime	cinayətin qarşısının alınması
prevention of disorder	ixtişaşın qarşısının alınması
prevention of spreading of infectious diseases	infeksiyon xətləliklərin yayılmasının qarşısının alınması
preventive detention	preventiv tutulma
prima facie	<i>prima facie</i>
prisoner	məhbus
private life	şəxsi həyat
procedural defect	prosedur defekti
procedural guarantees of review	təhlilin prosedur təminatları
procedure prescribed by law	qanun tərəfindən müəyyən edilmiş üsul / /prosedur
prohibition of	qadağan etmə
prohibition of abuse of rights	hüquqlardan sui-istifadənin qadağan olunması
prompt and detailed information	təcili və ətraflı məlumat
prompt judicial control	təcili məhkəmə nəzarəti
prompt trial	təxirəsalınmaz mühakimə
promptly	təcili
promptly informed	təcili məlumatlandırılma

proof beyond reasonable doubt	ağlabatan şübhəni aradan qaldıran sübut
property	əmlak/mülkiyyət
proportionality	proporsionallıq
proportionate to the legitimate aim pursued	təqib edilən legitim məqsədə proporsional olan
protection of health	sağlamlığın qorunması
protection of juveniles	yətinlik yaşına çatmayanların qorunması
protection of morals	mənəviyyətin qorunması
protection of private life of the parties	tərəflərin şəxsi həyatlarının qorunması
protection of property	əmlakın qorunması
protection of public order	ictimai qaydanın/asayışın qorunması
protection of the rights and freedoms of others	başqalarının hüquq və azadlıqlarının qorunması
protection of the reputation of others	başqalarının şöhrət və ləyaqətinin qorunması
protection of the rights	protection of the rights – hüquqların qorunması
proved guilty according to law	qanuna uyğun olaraq sübut edilən təqsir
provided by law	qanunla təmin olunan / nəzərdə tutulan
provisional measure	şərti/müvəqqəti tədbir
psychiatric evidence	psixiatrik sübut
public	ictimai
public authority	dövlət hakimiyyəti orqanı
public emergency	ictimai böhran
public hearing	açıq məhkəmə / ictimaiyyətə açıq olan məhkəmə baxışı
public interest	ictimai maraq
public judgment	açıq elan olunmuş hökm/məhkəmə qərarı
public opinion	ictimai rəy
public order	ictimai qayda/asayış
public safety	ictimai təhlükəsizlik
public service	dövlət xidməti
publicity	açıqlıq, aşkarlıq
pursue	həyata keçirmək / təqib etmək
pursue a legitimate aim	legitim məqsədi təqib etmək

Q

qualified rights	nisbi hüquq / şərti hüquq / hər hansısa şərtə bağlı hüquq / məhdudlaşdırıla bilən hüquq
quell riot or insurrection	qiyam və ya üsyanın yatırılması

R

racial discrimination	irqi ayrışeçkilik
reasonable and objective justification	ağlabatan və obyektiv əsaslandırma
reasonable intervals	ağlabatan fasilələr
reasonable relationship of proportionality	kifayət qədər proporsional münasibət
reasonable suspicion	əsaslı şübhə
reasonable time	ağlabatan müddət
reasonableness of pre-trial detention	mühakimədən əvvəl həbsin əsaslı olması
reasonably necessary to prevent fleeing	qaçışın/gizlənmənin qarşısını almaq üçün kifayət qədər zəruri əsasların olması
reasonably necessary to prevent offence	hüquq pozuntusunun qarşısını almaq üçün kifayət qədər zəruri əsasların olması
reasoning	əsaslandırma
receive and impart information and ideas	məlumat və ideyaların alınması və ötürülməsi
rectify the shortcomings	çatışmazlıqların düzəldilməsi
redress	düzəliş
referral to Grand Chamber	(işin) Böyük Palataya göndərilməsi
refugee	qaçqın
refusal	imtina, rədd
regardless of frontiers	sərhədlərdən asılı olmayaraq
reimbursement	əvəzin ödənilməsi
rejection of appeal	apellyasiya şikayətinin rədd edilməsi
release pending trial	həbsə alınmış şəxsin məhkəməyə qədər azad edilməsi
relevant domestic law	müvafiq ölkədaxili qanun / müvafiq milli qanunvericilik
relevant domestic practice	müvafiq ölkədaxili təcrübə
religion	din
religious community	dini icma
religious instructions	dini təlimatlar

religious practice	dini etiqad
remand	(məhkəmədən əvvəl istintaq müddəti ərzində) həbs qətimkan tədbiri
remand in custody	tutulma
rendition	ifadə, şərh, izah
reopen the proceedings	məhkəmə işinin yenidən açılması
reputation	etibar
required by interests of justice	ədalət maraqları ilə tələb olunan
residence	yaşayış yeri
respect for correspondence	yazışmaya hörmət/yazışma sirlinə hörmət
respect for family life	ailə həyatına hörmət
respect for home	(hər hansı bir şəxsin) evinə hörmət
respect for parents' philosophical convictions	valideynlərin fəlsəfi düşüncələrinə hörmət
respect for parents' religious convictions	valideynlərin dini inanclarına hörmət
respect for private life	şəxsi həyata hörmət
respondent state's jurisdiction and responsibility	cavabdeh dövlətin yurisdiksiyası və məsuliyyəti
restitutio ad integrum	<i>restitutio ad integrum</i>
restitution of property	restitution of property - əmlakın restitusiyası
restriction on freedom of movement	hərəkət azadlığının məhdudlaşdırılması
restrictive interpretation	məhdudlaşdırıcı şəkildə şərh etmə
retial	məhkəmə işinə yenidən baxılması
retroactive application of criminal/civil law	cinayət qanununun/mülki qanunun retroaktiv tətbiqi
retroactivity	retroaktivlik
reunion of family	reunion of family – ailənin yenidən birləşməsi
review by a court	məhkəmə tərəfindən baxılma
review of lawfulness of detention	tutulmanın/həbsin qanuniliyinin yoxlanması
revision of an earlier judgment	daha əvvəlki hökmün/qətnamənin yenidən baxılması
right of access to	çıxış hüququ
right of petition	ərizə vermək hüququ / şikayət etmək hüququ
right to individual application	fiziki şəxsin ərizə vermək hüququ / fərdi şikayət vermək hüququ
right to liberty/security	azadlıq/toxunulmazlıq hüququ
rights of defence	müdafiə hüququ
rule of law	qanun aliliyi
ruling on an equitable basis	ədalətli əsas üzrə verilən qərar

S

<p>scheme for free legal aid scope of court review secrecy of correspondence secret ballot secret surveillance secure fulfilment of obligation prescribed by law</p> <p>secure the payment of contributions or penalties security of person seizure of self-defence separate set of proceedings service exacted in case of emergency service of a military character servitude sick leave six-month period/rule slavery social origin social security special circumstances speediness of review stand for election statute-barred</p> <p>strictly necessary strictly proportionate substitute service supplementary opinion surrender summon the witness</p>	<p>pulsuz hüquqi-proqramı məhkəmə baxışının əhatə sahəsi yazışmanın məxviliyi gizli səsvermə gizli müşahidə hüquq tərəfindən müəyyən edilmiş vəzifəni təhlükəsiz qaydada yerinə yetirilməsi yardım və cərimələrin ödənilməsini təmin etmək şəxsin toxunulmazlığı müsadirə etmə özünü müdafiə ayrıca məhkəmə icraatı/prosesi fövqəladə hallarda tələb olunan xidmət hərbi xarakterli xidmət əsarət xəstəlik üzündən məzuniyyət altı aylıq müddət/qayda köləlik sosial mənşə sosial təminat xüsusi hallar baxışın sürəti seçkilərdə namizədliyini irəli sürmək qanunda nəzərdə tutulmuş iddia müddətinin buraxılması qətiyyən vacib qətiyyən proporsional əvəzedici xidmət əlavə rəy təhvil vermə şahidin çağırılması</p>
---	---

T

take proceedings	işə məhkəmə tərəfindən baxılması / icraatın başlanılması
taken alone	tək götürülən
taking of property	mülkiyyətin götürülməsi
tax penalty	vergi cəriməsi
taxation	vergiyə cəlb etmə
territorial integrity	ərazi bütövlüyü
testify at trial	məhkəmədə ifadə vermək
third party	üçüncü tərəf
threat to applicant's life	şikayətinin həyatına təhlükə
threat to the life of the nation	millətin həyatına təhlükə
time of emergency	fövqəladə hallar zamanı
time when the act or omission committed	hərəkətin və ya hərəkətsizliyin baş verdiyi zaman
torture	işgəncə
torture in police custody	polis məntəqəsində işgəncə
transfer of the property	mülkiyyətin ötürülməsi
treatment	rəftar
trial within a reasonable time	ağlabatan müddət ərzində mühakimə
tribunal established by law	qanun tərəfindən təsis olunan məhkəmə

U

unanimously	bir səsle, yekdilliklə
unfairness of proceedings	məhkəmə prosesinin ədalətsizliyi
unidentified perpetrator	şəxsiyyəti bilinməyən cinayətkar
uniform law	həmahəng qanunvericilik
universal suffrage	universal seçki hüququ
unlawful detention	qeyri-qanuni həbs
unlawfulness	qeyri-qanunilik
unreasonably long (procedure)	səbəbsiz olaraq uzanan proses
use of force/violence	güç/zor tətbiqi
use of property	mülkiyyətdən istifadə

V

values of a democratic society
victim
violation
vulnerability

demokratik cəmiyyətin dəyərləri
qurban
pozuntu
zəiflik

W

waiver of the court fees

war or other public emergency
threatening the life of the nation
withdrawal of parental rights

without prejudice to the provisions of
Article ...
witness
wording
work required of detainee

work required to be done during
conditional release
worship

məhkəmə rüsumlarının ödənilməsindən
imtina / azad alnma
müharibə və ya millətin həyatını təhdid
edən digər fəvqəladə hallar
valideynlik hüquqlarından məhrum
edilmə
maddənin müddəalarına zərər
vurmadan
şahid
ifadə etmə tərz
həbs olunmuş/tutulmuş şəxsdən tələb
olunan iş
şərti cəza zamanı görülməli iş

sitayiş

Azərbaycanca-İngiliscə

A

abidə	memorial
<i>actio popularis</i>	actio popularis
açıq elan olunmuş hökm/məhkəmə qərarı	public judgment
açıq məhkəmə / ictimaiyyətə açıq olan məhkəmə baxışı	public hearing
açıq məhkəmə araşdırmasının olmaması	lack of a public hearing
açıq məhkəmə baxışının (açıq ədalət mühakiməsinin) olmaması	absence of a public hearing
açıqcasına əsassız	manifestly ill-founded
açıqlıq, aşkarlıq	publicity
adekvat / kifayət qədər imkanlar	adequate facilities
adekvat / kifayət qədər vaxt	adequate time
adi məhkəmələr	ordinary courts
adi vətəndaş vəzifələri	normal civic obligations
ağlabatan fasilələr	reasonable intervals
ağlabatan müddət	reasonable time
ağlabatan müddət ərzində mühakimə	trial within a reasonable time
ağlabatan şübhəni aradan qaldıran sübut	proof beyond reasonable doubt
ağlabatan və obyektiv əsaslandırma	reasonable and objective justification
aid edilə bilmə / məsuliyyət daşıya bilmə	imputability
ailə həyatı	family life
ailə həyatına hörmət	respect for family life
ailə qurmaq	found a family
ailənin yenidən birləşməsi	reunion of family
alçaldıcı cəza	humiliating punishment
alternativ dövlət xidməti	alternative civil service
altı aylıq müddət/qayda	six-month period/rule
apellyasiya məhkəməsi	court of appeal
apellyasiya şikayəti verən şəxs	appellant
apellyasiya şikayətinin rədd edilməsi	rejection of appeal
asayişin pozulmasının qarşısının alınması	prevent disorder
(çoxluğun qərarından) ayrılan rəy	dissenting opinion
ayrıca məhkəmə icraatı/prosesi	separate set of proceedings
ayrıseçkilik	discrimination
azad etmə əmri	order release

azad seçkilər
azadlıq/toxunulmazlıq hüququ
azadlıqdan məhrum etmə
azlıq
azlıq qrupunun üzvləri

free elections
right to liberty/security
deprivation of liberty
minority
members of a minority group

B

başla düşülən dildə olan məlumat
başqalarının hüquq və azadlıqlarının qorunması
başqalarının şöhrət və ləyaqətinin qorunması
baxışın sürəti
beynəlxalq hüququn əsas prinsipləri
bildiriş
bir səsle, yekdilliklə
birbaşla yerli hakimiyyətin məsuliyyəti altına düşən
birgə rəy
birinci instansiyada bəraət
birləşmək azadlığı
böhtan, iftira
bütövlükdə cəmiyyətin maraqları

information in language understood
protection of the rights and freedoms of others
protection of the reputation of others
speediness of review
general principles of international law
notification
unanimously
directly imputable to the local authorities
joint opinion
acquittal at first instance
freedom of association
defamation
interests of society as a whole

C

cavabdeh dövlətin yurisdiksiyası və məsuliyyəti
cərimənin təyin edilməsi
cəza, cərimə
cəzanın təbiəti
cəzasızlıq, cəzasız qalma
cinayət / cinayət hüququnun pozuntusu
cinayət məsuliyyəti yaşı, yetkinlik yaşı
cinayət mühakiməsi icraatı / cinayət prosesi
cinayət qanununun/mülki qanunun retroaktiv tətbiqi
cinayət/ittihamı
cinayət törətməkdə ittiham olunmaq
cinayətin qarşısının alınması

respondent state's jurisdiction and responsibility
imposition of fine
penalty
nature of punishment
impunity
criminal offence
age of criminal responsibility
criminal proceedings
retroactive application of criminal/civil law
criminal charge
charged with criminal offence
prevention of crime

Ç

çatışmazlıqların düzəldilməsi
çəkişməli məhkəmə prosesi/baxışı
(tərəflərin çəkişməsi əsasında keçirilən
mühakimə icraatı)
çıxış hüququ

rectify the shortcomings
adversarial trial/adversarial hearing
right of access to

D

daha ağır cəza
daha əvvəlki hökmün/qətnamənin
yenidən baxılması / dəyişdirilməsi
daimi yeniləşən hüquq vasitəsi (Avropa
Konvensiyası ilə bağlı işlənir)
danışıqlar
dar/məhdud şərh
davam edən tutulma/həbs
davam edən vəziyyət
demokratik cəmiyyət
demokratik cəmiyyətdə ictimai maraq
tərəfindən əsaslandırılan
demokratik cəmiyyətdə qanun aliliyi
tələblərinə uyğun olaraq vətəndaşların
malik olduqları hüquq və azadlıqlarının
müdafiəsinin minimum dərəcəsi
demokratik cəmiyyətdə zəruri sayılan
demokratik cəmiyyətin dəyərləri
demokratik cəmiyyətin əsas dəyərləri

demokratik cəmiyyətin qorunması
məqsədlə qoyulan məhdudiyətlər
dərhal hakimin və ya qanunla məhkəmə
hakimiyyətini həyata keçirmək
səlahiyyəti verilmiş digər vəzifəli şəxsin
yanına gətirilmək
digər status
digərlərinin hüquqlarının qorunması
məqsədlə qoyulan məhdudiyətlər
din
din azadlığı
din və ya etiqadı nümayiş etmək
din və ya etiqadın dəyişdirilməsi

heavier penalty
revision of an earlier judgment

living instrument

negotiations
narrow interpretation
continued detention
continuing situation
democratic society
justified by the public interest in a
democratic society
minimum degree of protection to which
citizens are entitled under the rule of law
in a democratic society

necessary in a democratic society
values of a democratic society
fundamental values of a democratic
society
limitations to protect democratic society

brought promptly before judge or other
officer authorised by law to exercise
judicial power

other status
limitations to protect the rights of others

religion
freedom of religion
manifest religion or belief
change religion or belief

dinc toplaşma	peaceful assembly
dinc toplaşma azadlığı	freedom of peaceful assembly
dindirmə, sorğu-sual	interrogation
dini etiقاد	religious practice
dini etiقاد azadlığı	freedom to manifest religion
dini icma	religious community
dini təlimatlar	religious instructions
diplomatiك təminatlar	diplomatic assurances
dostcasına həll	friendly settlement
dövlət hakimiyyəti orqanı	public authority
dövlət işindən çıxarılma/	dismissal from civil service
dövlət xidməti	public service / civil service
dövlətlərarası məhkəmə işi	inter-State case
düşüncə azadlığı	freedom of thought

E

ekspropriasiya, mülkiyyətdən məhrum etmə	expropriation
ekspropriasiyaya bənzər tədbirlər	measures similar to expropriation
ekspropriasiya üçün kompensasiyanın ödənilməsinin gecikdirilməsi	delays in payment of compensation for expropriation
eksterritorial yurisdiksiya	extraterritorial jurisdiction
ekstradisiya	extradition
ev	home
(hər hansı bir şəxsin) evinə hörmət	respect for home
eyni əmələ görə təkrar mühakimə etmə	double jeopardy

Ə

ədalət maraqları	interests of justice
ədalət maraqları ilə tələb olunan	required by interests of justice
ədalətli əsas	equitable basis
ədalətli əsas üzrə verilən qərar	ruling on an equitable basis
ədalətli məhkəmə araşdırması	fair hearing
əqli əzab	suffering
əlavə rəy	supplementary opinion
əlçatanlıq	accessibility
əməl etmə	observance
əmlak	possessions
əmlak və evin dağıdılması	destruction of possessions and home

əmlak	property
əmlakdan dinc qaydada istifadə	peaceful enjoyment of possessions
əmlakdan istifadəyə nəzarət	control of use of property
əmlakdan məhrum etmə	deprivation of possession
əmlakın qorunması	protection of property
əmlakın restitusiyası	restitution of property
ərazi bütövlüyü	territorial integrity
ərizə vermək hüququ / şikayət etmək hüququ	right of petition to
ərizə vermək hüququnun yerinə yetirilməsinə mane olmaq	hinder the exercise of the right of petition
əsarət	servitude
əsas azadlıqlar	fundamental freedoms
əsaslandırma	reasoning
əsaslı şübhə	reasonable suspicion
əsassız həbs/tutulma	arbitrary arrest/detention
əsassız (qanuna əsaslanmayan) hərəkət	arbitrary action
əsassızlıq	arbitrariness
əsassız olaraq azadlıqdan məhrum etmə	arbitrary deprivation of liberty
ətraflı məlumat	information in detail
əvəzedici xidmət	substitute service
əvəzin ədalətli ödənilməsi	just satisfaction
əvəzin ödənilməsi	reimbursement
əvəzin ödənilməsi haqqında qərar çıxarmaq	make financial award
əxlaq	morals

F

fəaliyyət qabiliyyətinin olmaması/ itirilməsi ilə bağlı maddi təminat	disability pension
fikir azadlığı	freedom of opinion
fikir söyləmək azadlığı	freedom to impart ideas
fiziki azadlıq və toxunulmazlıq	physical liberty and security
fiziki cəza	physical punishment
fiziki əzab	physical suffering
fiziki şəxs	individual
fiziki şəxs tərəfindən təqdim olunmuş ərizə / fərdi şikayət	individual application/petition
fiziki şəxs tərəfindən verilmiş ərizənin/ dövlətlərarası ərizənin mahiyyəti	merits of individual application/inter-state application

fiziki şəxsin ərizə vermək hüququ / fərdi şikayət vermək hüququ	right to individual application
fiziki şəxslər qrupu	group of individuals
fiziki toxunulmazlıq	physical integrity
fövqəladə hallar zamanı	time of emergency
fövqəladə hallarda tələb olunan xidmət	service exacted in case of emergency

G

geniş	extensive
(öhdəliklərdən) geri çəkilmə	<i>derogation</i>
gizli müşahidə	secret surveillance
gizli səsvermə	secret ballot
gizli səvermə yolu ilə keçirilən seçkilər	elections by secret ballot
güc tətbiqi	use of force
güman edilən atalıq	presumed paternity
güzəşt, razılıq müavinat	allowance

H

hakim və ya məhkəmə hakimiyyətini həyata keçirən digər vəzifəli şəxs	judge or other officer exercising judicial power
hakimin qərəzsizliyi	impartiality of a judge
hazırkı şərait	present-day conditions
həbs	arrest
həbs olunmuş/tutulmuş şəxsdən tələb olunan iş	work required of detainee
həbs orderi (tutulma haqqında qərar)	arrest warrant
həbs qətimkan tədbiri	detention on remand
həbs qətimkan tədbiri müddətinin uzadılması	extend the detention on remand
həbsdə saxlanılanlara qarşı zorakılıq	ill-treatment of detainees/in custody
həbsdə saxlanma şəraiti	conditions of detention
həbsdə saxlanmanın uzunluğu	length of detention on remand
həbsdən azad olma haqqında vəsatət	application for release from detention
həbsə alınmış şəxsin məhkəməyə qədər azad edilməsi	release pending trial
həbsin səbəbləri haqqında məlumat	information on reasons for arrest
həbsin/tutulmanın qanuna uyğunluğu	legality of detention
hədə-qorxu	intimidation
həmahəng qanunvericilik	uniform law
həmkarlar ittifaqını yaratmaq	form trade unions

həmkarlar ittifaqlarına qoşulmaq	join trade unions
hərbi xarakterli xidmət	service of a military character
hərbi xidmət	military service
hərbi xidməti yerinə yetirmək vəzifəsi	obligation of performing military service
hərəkət azadlığı	liberty of movement / freedom of movement
hərəkət azadlığının məhdudlaşdırılması	restriction on freedom of movement
hərəkətin və ya hərəkətsizliyin baş verdiyi zaman	time when the act or omission committed
həyat	life
hücum, basqın	assault
hüquq məsələləri üzrə şikayət (kassasiya şikayəti)	appeal on a point of law
hüquq məsələləri üzrə şikayətin rədd edilməsi	dismissal of appeal on points of law
hüquq müdafiə vasitələrinin səmərəsizliyi	ineffectiveness of remedies
(hüquq müdafiə vasitələrinin) tükənməməsi	non-exhaustion
hüquq pozuntusunun qarşısını almaq üçün kifayət qədər zəruri əsasların olması	reasonably necessary to prevent offence
hüquq tərəfindən müəyyən edilən	prescribed by law
hüquq tərəfindən müəyyən edilmiş vəzifəni təhlükəsiz qaydada yerinə yetirilməsi	secure fulfilment of obligation prescribed by law
hüquqi öhdəlik	legal obligation
hüquqi yardım	legal aid or assistance
hüquqi yardımın verilməsi	grant legal aid
hüquqi yardım vasitəsilə müdafiə	defence through legal assistance
hüquqlardan sui-istifadənin qadağan olunması	prohibition of abuse of rights
hüquqlarla bağlı məhdudiyətlərdən istifadənin həddi	limitation on use of restrictions on rights
hüquqların qorunması	protection of the rights
hüquqşünas	lawyer
hüquqşünaslıq / məhkəmə praktikası	jurisprudence

X

xalq həyatı	life of the nation
xəbərdarlıq	notification
xəstəlik üzündən məzuniyyət	sick leave
xüsusi hallar	special circumstances

icbari	compulsory
icbari əmək	compulsory labour
qüvvəyə minmiş məhkəmə qərarı	enforceable judicial decision
icra etmə	execution
ictimai	public
ictimai böhran	public emergency
ictimai həyat	life of the community
ictimai marağ	public interest
ictimai qayda/asayiş	public order
ictimai qaydanın/asayişin qorunması	protection of public order
ictimai rəy	ictimai rəy
ictimai təhlükəsizlik	public safety
ictimaiyyətin xaric olunması	exclusion of public
idarəetmə orqanının üzvləri	members of administration
ideyalar əldə etmək azadlığı	freedom to receive ideas
iddia, bəyanat	allegation
ifadə, şərh, izah	rendition
ifadə etmə tərz	wording
ikinci məhkəmə prosesinin tədqiqi / baxılması	examine the second set of proceedings
ilkin etiraz	preliminary objection
ilkin istintaq	preliminary investigation
imtina, rədd	refusal
infeksiyon xəstəliklərin yayılmasının qarşısının alınması	prevention of spreading of infectious diseases
informasiyaya çıxış imkanı / informasiyadan istifadə imkanı / informasiya əldə etmək imkanı	access to information
İnsan hüquqları üzrə müvəkkil / ombudsman	Ombudsman
inzibati həbs	administrative detention
inzibati iş üzrə icraat / inzibati məhkəmə prosesi	administrative proceedings
inzibati məcburetə	coercion (administrative)
inzibati təcrübə	administrative practice
irəli sürülmüş ittihamlar	charges
irqi ayrıseçkilik	racial discrimination
istintaqın effektivliyi (qətl ilə bağlı)	effectiveness of investigation into ...
ismət	reputation

işə məhkəmə tərəfindən baxılması /
icraatın başlanılması
işdən çıxarılmə
işgəncə
(işin) Böyük Palataya göndərilməsi
işin halları
işin hallarının araşdırılması
işin təxirə salınması
işin xüsusi halları
ittham haqqında məlumat
itthamın mahiyyəti və səbəbi haqqında
məlumat
itthamnamə
iğtişəşin qarşısının alınması

take proceedings
dismissal
torture
referral to Grand Chamber
circumstances of the case
examination of circumstances
adjourn the case
particular circumstances of the case
information on charge
information on nature and cause of
accusation
bill of indictment
prevention of disorder

K

kassasiya şikayəti
kifayət qədər proporsional münasibət
kobud pozuntular
köləlik
kollektiv şikayət
kompensasiya
kompensasiya hüququnun olmaması
kompensasiyanın/zərərin ödənilməsi
haqqında qərar qəbul etmək
Konstitusiyaya uyğunluq
konstitusyon məhkəmə icraatı/prosesi
Konvensiya ilə uyğunluq
Konvensiya üzrə məsuliyyət daşıyan/
öhdəlik altında olan
kütləvi informasiya vasitələri

cassation appeal
reasonable relationship of
proportionality
gross violations
slavery
collective complaint
compensation, indemnification
absence of right to compensation
award compensation/damages
constitutionality
constitutional proceedings
compatibility with the Convention
liable under the Convention
media

Q

qabaqcadan bilinmə
qaçıрма, oğurlama
qaçışın qarşısının alınması
qaçışın/gizlənmənin qarşısını almaq
üçün kifayət qədər zəruri əsasların
olması

foreseeability
abduction
prevent escape
reasonably necessary to prevent fleeing

qaçqın	refugee
qadağan etmə	prohibition of
qanun aliliyi	rule of law
qanun qarşısında bərabərlik	equality before the law
qanun tərəfindən müəyyən edilən vəzifə	obligation prescribed by law
qanun tərəfindən müəyyən edilmiş üsul /prosedur	procedure prescribed by law
qanun tərəfindən təsis olunan məhkəmə	tribunal established by law
qanuna uyğun həbs və ya tutulma	lawful arrest or detention
qanuna uyğun olaraq	in accordance with law
qanuna uyğun olaraq həbs etmə	effect lawful arrest
qanuna uyğun olaraq sübut edilən təqsir	proved guilty according to law
qanunda nəzərdə tutulmuş iddia müddətinin buraxılması	statute-barred
qanunda nəzərdə tutulan	provided by law
qanuni məhdudiyətlər	lawful restrictions
qanuni qüvvəni itirmiş	null and void
qanunla məhkəmə hakimiyyətini həyata keçirmək səlahiyyəti verilmiş vəzifəli şəxs	officer authorised by law to exercise judicial power
qanunla təmin olunan / nəzərdə tutulan (sübutları) qəbul etmək	provided by law admit (evidence)
qəbuledilən/ qəbuledilənlik haqqında qərar	admissible/ililty/decision
qəbuledilməzlik	inadmissibility
qəbuledilməzlik haqqında vəsatət	plea of inadmissibility
qəbuledilənlik meyarları	admissibility criteria
qəddarlığın minimum dərəcəsi	minimum level of severity
qəddarlığın xüsusi səviyyəsi	particular level of severity
(qərarların) yerinə yetirilməməsi	non-enforcement
qərəzsiz məhkəmə	impartial tribunal
qətiyyətə proporsional	strictly proportionate
qətiyyətə vacib	strictly necessary
qeyri-hökumət təşkilatı	non-governmental organisation
qeyri-insani cəza	inhuman punishment
qeyri-insani rəftar	inhuman treatment
qeyri-qanuni zorakılıqdan müdafiə	defence from unlawful violence
qeyri-maddi zərər	non-pecuniary damage
qeyri-qanuni həbs	illegal detention
qeyri-qanuni həbs	unlawful detention
qeyri-qanunilik	unlawfulness
qeyri-rəsmi xülasə	non-official summary

qiyam və ya üsyanın yatırılması
qorxu, əzab və alçalma hissi
qovmaq
qovulma
qurban
qüvvədə olmaq

quell riot or insurrection
feeling of fear, anguish and inferiority
expel
expulsion
victim
in force

L

lazımı vasitəsi olmadan
legitim məqsəd/məram
legitim məqsədi təqib etmək
(assosiasiyanın, siyasi partiyanın və s.)
ləğv edilməsi
ləyaqəti alçadan cəza
ləyaqəti alçaldan rəftar

has not sufficient means
legitimate aim / purpose
pursue a legitimate aim
dissolution (of an association, political party, etc.)
degrading punishment
degrading treatment

M

maddənin müddəalarına zərər
vurmadan
maddi zərər
məcburi əmək
məcburi evakuasiya
məcburi qərar (qüvvəyə minmiş qərar)
məcburi
məhbus
məhbusların yazışmalarının,
əlaqələrinin və telefonlarının
yoxlanması/nəzarət altında olması
məhdud yurisdiksiya
məhdudlaşdırıcı şəkildə şərh etmə
məhdudlaşdırıla bilən hüquq və
azadlıqlar
məhdudlaşdırıla bilməyən hüquq və
azadlıqlar
məhkəmə araşdırmasının ədalətliliyi
məhkəmə baxışının əhatə sahəsi
məhkəmə baxışı
məhkəmə eksperti
məhkəmə icraatının gecikdirilməsi

without prejudice to the provisions of
Article ...
material damage, pecuniary damage
forced labour
forced evacuation
binding judgment
compulsory
prisoner
monitoring of prisoners'
correspondence/telecommunications/
telephones
limited jurisdiction
restrictive interpretation
derogable rights and freedoms

non-derogable rights and freedoms

fairness of proceedings
scope of court review
judicial review
forensic expert
delays in the proceedings

məhkəmə icraatının həddən artıq uzun sürməsi	excessive length of proceedings
məhkəmə icraçısı	bailiff
məhkəmə işçisi	judicial officer
məhkəmə işinə yenidən baxılması	retrial
məhkəmə işinin yenidən açılması	reopen the proceedings
məhkəmə prosesində iştirak etmək / gəlmək üçün təminatlar	guarantees to appear for trial
məhkəmə prosesinin ədalətsizliyi	unfairness of proceedings
məhkəmə prosesinin qanunauyğunluğu	lawfulness of proceedings
Məhkəmə qərara aldı/qənaətə gəldi ...	Court holds ...
məhkəmə qərarına riayət edilməsini təmin edə bilməmək	inability to secure compliance with the judgment
məhkəmə qərarının çıxarılması	deliver a judgment, adoption of a judgment
məhkəmə qərarının icrası prosesi	enforcement proceedings
məhkəmə qərarları mahiyyətcə bəyanedici xarakter daşıyırlar	judgments are essentially declaratory in nature
məhkəmə rüsumlarının ödənilməsindən imtina	waiver of the court fees
məhkəmə tərəfindən baxılma	review by a court
məhkəmə xərcləri	costs and expenses
məhkəmədə ifadə vermək	testify at trial
(məhkəmədən əvvəl istintaq müddəti ərzində) həbs qətimkan tədbiri	remand
məhkəmədən əvvəl saxlanma/həbs (i. e. həbs qətimkan tədbiri)	pre-trial detention
məhkəmənin qanuni qərarı	lawful order of a court
məhkəmənin qərarını ləğv etmək səlahiyyəti	power to overturn decision of the court
məhkəmənin/məhkəmələrin nüfuz və qərəzsizliyini təmin etmək/saxlamaq	maintaining the authority and impartiality of the judiciary
məhkəməyə çıxış imkanı	access to court
məhkəməyə effektiv çıxışın olmaması	lack of effective access to a tribunal
məhkəməyə effektiv qaydada çıxış	effective access to a court
məhkum etmə	conviction
məhkum olunmadan sonra	after conviction
məlumat əldə etmək azadlığı	freedom to receive information
məlumat və ideyaların alınması və ötürülməsi	receive and impart information and ideas
məlumat yaymaq azadlığı	freedom to impart information
məlumatlandırma tezliyinin olmaması	lack of promptness of information
mənəvi zərər	moral damage

məneviyyatın qorunması	protection of morals
mənfi öhdəlik	negative obligation
məqsəd	aim
məsuliyyət/öhdəlik	liability
mətbuat	press
mətbuat azadlığı	freedom of the press
mətbuatın xaric olunması	exclusion of press
məxfilik	confidentiality
millətin həyatına təhlükə	threat to the life of the nation
milli azlıq	national minority
milli hakimiyyət / milli hakimiyyət orqanı	national authority
milli hüquq/qanunvericilik	national law
milli məhkəmə	national court
milli mənşə	national origin
milli təhlükəsizlik	national security
milliləşdirmə	nationalisation
mübahisə	dispute
müdafiə hüququ	rights of defence
müdafiə oluna bilən (mübahisə yaradan) iddia	arguable claim
müdafiənin hazırlanması	preparation of defence
müdaxilə	interference
müdaxilə etmənin təbiəti	nature of interference
müdaxiləni əsaslandırmaq	justify the interference
müddətin başa çatması	expiry of time-limit
müəyyən etmə	determination
müflislik	bankruptcy
mühakimədən əvvəl həbsdə saxlanmanın (həbs qətimkan tədbirinin) müddəti/uzunluğu	length of pre-trial detention
mühakimədən əvvəl həbsin əsaslı olması	reasonableness of pre-trial detention
müharibə və ya digər fəvqəladə hallar zamanı (öhdəliklərdən) geri çəkilmə	derogation in time of war or other public emergency
müharibə və ya millətin həyatını təhdid edən digər fəvqəladə hallar	war or other public emergency threatening the life of the nation
mülayim/orta-dərəcəli fiziki cəza	moderate physical punishment
mülki əvəzetmə xidməti	civilian substitute service
mülki hüquq və öhdəliklər	civil rights and obligations
mülki məhkəmə icraatı / mülki proses	civil proceedings
mülki/cinayət icraatının/prosesinin uzunluğu	length of civil/criminal proceedings

mülkiyyət	property
mülkiyyətdən istifadə	use of property
mülkiyyətdən məhrum etmə	deprivation of property
mülkiyyətin götürülməsi	taking of property
mülkiyyətin itirilməsi	loss of property
mülkiyyətin ötürülməsi	transfer of the property
müqayisə edilə bilən vəziyyət	comparable situation
müsadirə etmə	seizure of
müsbət vəzifələr / öhdəliklər	positive obligations
müstəqil məhkəmə	independent tribunal
mütləq (şərtsiz) hüquqlar	absolute rights
müvafiq ölkədaxili qanun / müvafiq milli qanunvericilik	relevant domestic law
müvafiq ölkədaxili təcrübə	relevant domestic practice
müvafiq sənədləri əldə etmək imkanı	access to relevant files
müvəqqəti tədbir	interim measure

N

<i>ne bis in idem/ non bis in idem principle</i>	
nifrət və düşmənçiliyə təhrikçilik	incitement to hatred and hostility
nikahdankənar doğulmuş uşaq	child born out of wedlock
nisbi hüquq / şərti hüquq / hər hansısa şərtə bağlı hüquq / məhdudlaşdırıla bilən hüquq	qualified rights
<i>nulla poena sine lege</i>	
<i>nullum crimen sine lege</i>	
nümayiş	demonstration
nümayiş etməyə icazə	permit for a demonstration

O

obyektiv və əqlabatan əsaslandırma onun şəxsən və ya özünün seçdiyi	objective and reasonable justification of his own choosing
---	--

Ö

ödənilməmiş faizlər	outstanding interest
öhdəliklərdən geri çəkilmə haqqında məlumatlandırma/bildiriş	notification of a derogation
ölkədaxili hüquq müdafiə vasitələrini tükəndirmək	exhaust domestic remedies
ölkədaxili hüquq müdafiə vasitələrinin tükəndirməsindən azad olmaq	exemption from exhaustion of domestic remedies
ölkədaxili hüquq müdafiə vasitələrinin tükənməməsi	non-exhaustion of domestic remedies
ölkədaxili hüquq müdafiə vasitələrinin tükənməsi	exhaustion of domestic remedies
ölkəyə qeyri-qanuni girişin qarşısının alınması	prevent unauthorised entry into country
ölüm cəzası	death penalty, capital punishment
ömürlük həbs cəzası	life sentence
özünümüdafiə	self-defence

P

penya, cərimə faizi	default interest
polis cərrahı	police surgeon
polis əməkdaşları	members of police
polis məntəqəsində işgəncə	torture in police custody
pozuntu	violation
praktiki və effektiv müdafiə	practical and effective protection
presedent hüququ	case-law (=jurisprudence)
preventiv tutulma	preventive detention
prezidentin əfvi	presidential pardon
<i>prima facie</i>	prima facie
proporsionallıq	proportionality
prosedur defekti	procedural defect
psixiatrik sübut	psychiatric evidence
pulsuz hüquqi-proqramı	scheme for free legal aid
pulsuz hüquqi yardım	free legal assistance
pulsuz tərcüməçi yardımı	free assistance of an interpreter

R

razılıq xarakterli rəy
rədd etmə
rəftar
restitutio ad integrum
retroaktivlik
ruhi xəstələr

concurring opinion
dismissal
treatment
restitutio ad integrum
retroactivity
persons of unsound mind

S

sağlamlığın qorunması
səbəbli bağlılıq
səbəbsiz olaraq uzanan proses
seçkilərdə namizədliyini irəli sürmək
səlahiyyətin həyata keçirilməsi /
yurisdiksiyanın həyata keçirilməsi
səlahiyyətində olmaq
səlahiyyətli hüquqi orqan
səlahiyyətli hüquqi orqanın yanına
gətirilmə
səlahiyyətli məhkəmə
səlahiyyətli orqanın yanına gətirilmə
səmərali ölkədaxili hüquq müdafiə
vasitəsi
səmərali vasitə
səmərali vasitənin/istintaqın/şifahi
dinləmənin olmaması
sənədləşdirilmiş sübut
sərhədlərdən asılı olmayaraq
sığınacaq axtaran
silahlı qüvvələrin üzvləri
sitayiş
sivil dövlətlər tərəfindən tanınan ümumi
hüquq prinsipləri
siyasi fəaliyyət
siyasi hüquqlar
siyasi partiya
siyasi sığınacaq
siyasi və ya başqa fikir
sosial mənşə
sosial təminat

protection of health
causal link
unreasonably long (procedure)
stand for election
exercise the jurisdiction

in the capacity of
competent legal authority
bringing before competent legal
authority
competent court
bringing before competent authority
effective domestic remedy

effective remedy
lack of effective remedy/investigation/
oral hearing
documentary evidence
regardless of frontiers
asylum seeker
members of armed forces
worship
general principles of law recognised by
civilised nations
political activity
political rights
political party
political asylum
political or other opinion
social origin
social security

söz azadlığı
söz azadlığının kollektiv şəkildə həyata keçirilməsi
sürgün etmə
sürgün etmək

freedom of expression
collective exercise of freedom of expression
expulsion
expel

Ş

şahid
şahidin çağırılması
şahidlərin dindirilməsi
şahidlərin iştirakına nail olmaq
şərti cəza zamanı görülmək iş

şərti/müvəqqəti tədbir
şərti məhkum etmə / şərti cəza (şərtlə azadlığa buraxılma)
şəxsən müdafiə etmək
şəxsi həyat
şəxsi həyata hörmət
şəxsin toxunulmazlığı
şəxsiyyət azadlığı
şəxsiyyəti bilinməyən cinayətkar
şəxsiyyətin aşkar edilməsi
şifahi dinləmə
şifahi ifadə
şikayət
şikayət vermək
şikayətçinin həyatına təhlükə
şikayətçinin tələbinin təmin olunması
şikayətin mahiyyəti
şikayətin təqdim olunması tarixi

witness
summon the witness
examination of witnesses
obtain attendance of witnesses
work required to be done during conditional release
provisional measure
conditional release

defend in person
private life
respect for private life
security of person
liberty of person
unidentified perpetrator
disclosure of identity
oral hearing
oral submission
complaint
lodge an application
threat to applicant's life
grant applicant's claim
merits of the complaint
date of lodging of a complaint

T

tamamilə zəruri	absolutely necessary
təcili	promptly
təcili məhkəmə nəzarəti	prompt judicial control
təcili məlumatlandırılma	promptly informed
təcili və ətraflı məlumat	prompt and detailed information
təhlilin prosedur təminatları	procedural guarantees of review
təhsil nəzarəti	educational supervision
təhsildə plüralizm	pluralism in education
təhvil vermə	surrender
tək götürülən	taken alone
tələb	claim
təqdir səlahiyyəti	margin of appreciation
təqib edilən legitim məqsədə	proportionate to the legitimate aim
proporsional olan	pursued
təqib etmək	pursue
təqib olunma	harassment
təqsirləndirilən şəxsin başa düşdüyü dil	language which an accused understands
təqsirsizlik prezumpsiyası	presumption of innocence
tərəf(lər)in iştirakı olmadan (<i>in absentia</i>)	absentia [in]
tərəfkeş, ədalətsiz, bitərəf olmayan	biased
tərəflərin bərabərliyi	equality of arms
tərəflərin şəxsi həyatlarının qorunması	protection of private life of the parties
tətbiq olunan müddəalar / müvafiq müddəalar	applicable provisions
tətbiq olunma, tətbiq edilə bilmə	applicability
təxirəsalınmaz mühakimə	prompt trial
təxirəsalınmaz sosial ehtiyac	pressing social need
təyin olunmuş vəkil	duty solicitor
təzminat	redress
torpaq sahəsi	plot of land
tutulan/həbsə alınan şəxslərin qeydiyyatı haqqında sənəd	custody record
tutulma	remand in custody, apprehension
tutulma yeri	custody suite
tutulma/saxlanma məntəqəsi	holding facility
tutulmanın/həbsin davamlı olaraq qanuna uyğunluğunun vaxtaşırı/dövri surətdə yoxlanılması	periodic review of the continuing lawfulness of detention
tutulmanın/həbsin qanuniliyinin yoxlanılması	review of lawfulness of detention

U

universal seçki hüququ
uşaq üzərində qəyyumluq/himayəçilik
uyğunsuzluq (tətbiq olunmamazlıq)
uzaqlaşdırmaq

universal suffrage
custody of children
inapplicability
alienate

Ü

üçüncü tərəf
ümumi marağ
ümumi səbəb
üzvlərin maraqları

third party
general interest
common ground
interests of members

V

valideynlərin dini inanclarına hörmət
valideynlərin dini və fəlsəfi inancları

respect for parents' religious convictions
parents' religious and philosophical convictions

valideynlərin fəlsəfi düşüncələrinə
hörmət

respect for parents' philosophical convictions

valideynlik hüquqlarından məhrum
edilmə

withdrawal of parental rights

valideynlik hüququ
vəkalətnamə

parental authority
power of attorney

vəkil tərəfindən təmsil olunmaq
hüququndan məhrum edilmə

denial of access to lawyer

vergi cəriməsi

tax penalty

vergiyə cəlb etmə

taxation

vəsətət vermək/şikayət etmək
hüququndan sui-istifadə etmək

abuse of the right of petition

vəzifə və öhdəliklər

duties and responsibilities

vəziyyətə uyğun olaraq tələb olunan
ölçü

extent strictly required by situation

vicdan azadlığı

freedom of conscience

vicdanlı etiraz

conscientious objection

vicdanlı etirazçı

conscientious objector

Y

yardım və cərimələrin ödənilməsini təmin etmək
yaşayış yeri
yaşayış yeri seçmək azadlığı
yayım
yayım, televiziya və kino müəssisələrinin lisenziyalaşdırılması
yazışma azadlığı
yazışmanın məxfiliyi
yazışmaya hörmət / yazışma siriinə hörmət
yekun ölkədaxili qərar
yerli ehtiyaclar və şərait
yerli qanunvericilik
yetkinlik yaşına çatmayanlar
yetkinlik yaşına çatmayanlar arasında cinayətkarlıq
yetkinlik yaşına çatmayanların qorunması
(məcburi) yox olma/itkin düşmə
yurisdiksiya səviyyəsi/dərəcəsi

secure the payment of contributions or penalties
residence
freedom to choose a place of residence
dissemination
licensing of broadcasting, television and cinema enterprises
freedom of correspondence
secrecy of correspondence
respect for correspondence

final domestic decision
local needs and conditions
domestic legislation
minors
juvenile delinquency

protection of juveniles

(enforced) disappearance
level of jurisdiction

Z

zəiflik
zərərin ödənilməsinə dair iddia
zor tətbiqi

vulnerability
action for damages
use of violence

